

herved erindres, at advokater ikke blot virker som rådgivere for deres klienter, men også undertiden i større eller mindre omfang som forretningsførere for disse varetager udfærdigelse og indgåelse af kontrakter, oprettelse af selskaber, mødeledelse, førelse af bygeregnskaber etc. Det vil være helt uacceptabelt, hvis politiet afskæres fra at gøre sig bekendt med det materiale, der i den forbindelse opbevares hos advokaten. Udvalgets flertal henviser endvidere til, at beskyttelsen mod ransagning vil være absolut fra det øjeblik, den pågældende advokat er blevet forsvarer for den mistænkte, således at end ikke retten kan træffe bestemmelse om ransagning. Hvis ransagning generelt udelukkes hos de personer, der i medfør af § 170, stk. 1 og 4, er udelukket fra at afgive vidneforklaring, frygter flertallet, at personer, der i økonomiske anliggender bevæger sig på eller ud over kanten for det strafbare, bevidst vil søge at gøre belastende materiale utilgængeligt for politiet ved at deponere det hos deres advokater.

På denne baggrund foreslår flertallet, at begrænsningen i ransagningsadgangen kun bør omfatte kommunikationen med de efter § 170 vidneudelukkede personer og disse personers notater og lignende vedrørende den mistænkte.

To af udvalgets medlemmer finder, at de begrænsninger, som gælder for de af § 170, stk. 1 og 4, omfattede personer med hensyn til afgivelse af vidneforklaring og pligt til edition også bør gælde generelt med hensyn til foretagelse af ransagning. Disse medlemmer foreslår derfor en regel, hvorefter ransagning slet ikke må foretages hos de personer, der i medfør af § 170, stk. 1 og 4, er udelukkede fra at afgive forklaring. Mindretallet finder, at de hensyn, der ligger bag reglerne i § 170, stk. 1 og 4 – at beskytte det særlige fortrolighedsforhold, der bør kunne bestå mellem læge og patient, mellem advokat og klient og mellem en præst og den, der opsøger ham med henblik på sjælesorg – taler med vægt for helt at undtage disse personer for ransagning.

Strafferetsplejeudvalget har i betænkningen om ransagning under efterforskning ikke fundet grundlag for at foreslå begrænsninger med hensyn til kommunikation med nære pårørende eller med journalister, tjenestemænd eller særlige rådgivere for den mistænkte. Udvalget har dog peget på, at man i retspraksis vil stille særlige proportionalitetskrav i forbindelse med sådanne ransagninger.

Medieansvarsudvalget anførte i sin betænkning nr. 1205/1990, s. 276, at der er en nær sammenhæng mellem kildebeskyttelsesreglerne og reglerne om ransagning og beslaglæggelse hos journalister m.fl. Et overvejende flertal i udvalget udtalte videre, at betingelserne for ransagning og for beslaglæggelse af

dokumenter m.v. hos journalister burde afstemmes efter reglerne om journalisters vidnefritagelse, og at dette burde overvejes i forbindelse med revision af ransagningsreglerne.

I forbindelse med gennemførelsen af medieansvarsloven er retsplejelovens § 172 ændret på grundlag af Medieansvarsudvalgets betænkning. Der er bl.a. sket en udvidelse af reglerne om kildebeskyttelse, således at betingelserne for meddelelse af vidnepålæg til journalister m.fl. er gjort strengere og mere præcise.

Som konsekvens af denne lovændring har Strafferetsplejeudvalget i betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition fundet at burde foreslå, at der indføres en beskyttelse for journalister m.fl., der svarer til retsplejelovens § 172, jf. betænkningen s. 41f og s. 58-60.

5.4. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at en regulering af adgangen til at foretage hemmelig ransagning indgår som et naturligt led i et lovforslag, der har til formål at forbedre politiets muligheder for at efterforske alvorlig kriminalitet. Da spørgsmålet er behandlet i Strafferetsplejeudvalgets betænkning om ransagning under efterforskning, har Justitsministeriet fundet, at lovregler om hemmelig ransagning bør gennemføres i sammenhæng med den revision af retsplejelovens kapitel om ransagning, som Strafferetsplejeudvalget har foreslået i betænkningen.

Lovforslaget omfatter således både forslag om regulering af hemmelig ransagning og forslag om revision af de øvrige regler om ransagning i retsplejeloven.

Lovforslaget bygger på forslagene i udvalgets betænkning og er for langt den største dels vedkommende udformet i overensstemmelse med lovudkastet i betænkningen. Dog foreslås en noget mere begrænset adgang til hemmelig ransagning end efter flertallets forslag i betænkningen. For så vidt angår hemmelig ransagning, de øvrige punkter, hvor udvalget har delt sig i et flertal og et mindretal, samt de andre områder, hvor Justitsministeriet i øvrigt har fundet behov for en mere generel redegørelse for ministeriets vurdering af forslagene, henvises til bemærkningerne nedenfor.

I øvrigt henvises om de enkelte bestemmelser til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 3, 4, 8, 9 og 10.